

KEDACTIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

ABONAMENTUL

Austria-Ungaria:

1 an fl. 10; pe 1/2

fl. 5; pe 1/4 de an

2 fl. 30; pe 1 lună fl. 1.

România de Duminecă pe

an fl. 2.

Franța și străinătate:

pe an 40 franci.

Abonamentele se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Str. Anlich (Adam)

INSERTIUNILE:

pe 1/2 linie: prima dată

7 cr.; a doua oară 6 cr.;

a treia oară 4 cr. și timbru

de 30 cr. de fiecare publi-

cațiune.

Atât abonamentele cât și

insertiunile sânt a se plăti

înainte.

Scrisori nefrancate nu se

primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Răsunarea împotriva morților.

După ce cu cei vii au isprăvit, cel puțin așa o cred ei, urmează răsunarea împotriva morților.

Generalul Hentzi cu 5000 de oameni apăraseră cetatea Buda în 1848 contra 30,000 ai lui Görgey. Șapte-pnzece zile a resistat eroicește asalturilor înverșunate date de roii lui Görgey. Ear' când Görgey îl provocă a se preda forței majore, Hentzi îi răspunde superb că va apăra cetatea până la ultimul om.

Și cuvântul dat și-l'a pecetluit cu moartea sa eroică. La ultimul asalt hontezei străbat năvalnici zidul îngrușat al eroilor din cetate și pe Hentzi îl găsesse încheșat în sânge furtive snopii trupurilor soldaților săi dându-și ultima răsuflare.

Gloriosul domnitor, Majestatea Sa Francisc Iosif I, în semn de recunoștință și admirațiune, ridică acestui erou un monument în preajma palatului domnesc din Buda, pe piața Sf. Gheorghe, unde căzuse, ear' pe un micul său fiu îl face baron.

Generalul Rukawina, eroicul apărător al cetății Timișoara, cade lovit de țandura unei ghiulele când în ploaia glonțurilor lui Vécsey tocmai dirigea în persoană avangardele de pe bastioane.

Tot în semn de recunoștință și admirație, Majestatea Sa ridică și acestui erou un monument pe cea mai frumoasă piață a Timișoarei.

Înainte șovinistilor nu e sfântă însă memoria eroilor nici pietatea domnitorului, ei au cerut răsunarea împotriva morților.

Și domnitorul, care în nemărginita sa îndelungă răbdare a trecut mai înainte cu vederea pângărirea monumentelor prin atentate, acum s'a plecat înaintea dorinței maghiare, a dar ordin pentru delăturarea monumentului Hentzi de pe locul onoarei unde era ridicat.

Vestea se străcurase mai înainte pe cale privată. Și Ungurii, fascinați de atâta biruință, strigau entusiasmași osane generosului domn, ear' cu alta un pereal și lui Rukawina.

S'a pornit mișcare și pentru delăturarea monumentului Rukawina din Timișoara, scriu deodată foile maghiare. Aceasta va să zică: sa dat din Budapesta parola „Jos cu Rukawina”. Jo: cu monumentele gloriei armatei împărătești. Și de sine înțeles, suscu idolii revoluțiunei maghiare.

Un fior a cuprins lumea de acest spectacol, din care se auzia murmurul năbușit al cercurilor militare. Lueger convoacă pe Venezi la meeting, în care Venezii cer pentru sine scumpul monument. Schönerer, șeful partidei obstrucționare, învinește pe față casa domnitoare cu ingratitude față de apărătorii tronului și foile din străinătate vorbesc cu oroare de incident.

„Armeblatt”, foaia oficioasă a ministerului de războiu Krieghammer, face lumină. Într'un duios prim articol aduce vestea că Majestatea Sa a ordonat delăturarea monumentului Hentzi de pe piața sf. George, pentru a face loc monumentului nou al decedatei Imperătese Elisaveta, ear' monumentul Hentzi se va ridica în nouă splendoare pe terasa școlii de cadeți din Buda, drept model de virtute militară pentru odraslele lor militare. Prin împodobirea locului de eroism cu aceea ce a avut regele mai drag în lume, cu statua martirei sale soții Elisaveta, și ridicarea lui Hentzi de simbol al educației militare, crede Krieghammer a fi satisfăcute cercurile militare, și le cere resignare și încetarea murmurului. Ear' prin delăturare crede a fi satisfăcut susceptibilității maghiare, și umilit le cere acestora de acum înainte respectul datorit eroismului.

Dar' s'au înșelat sfetnicii Majestații Sale.

Murmurul armatei a erupt și deja firul telegrafic vestește că ministrul de războiu comun, cu ministrul de honvezi austriac cu tot, sunt pe ducă. Trebuie să demisioneze, căci au adus pe comandantul suprem în conflict cu armata sa proprie.

Ear' foile maghiare ca mușcate de șerpe tipă pară și foc. „Magyarország” zice că Hentzi n'are alt loc decât în cimitirul militar. „Magyar Hirlap” că n'are loc pe pământ unguresc, de cât se fie dat peste hotare, în Austria. Micul copil al marelui Kossuth, Salamuca Francz, face interpalare în parlament, ear' cluburile ferb în paroxismul mâniei că tot spiritul lui Hentzi se ridică de simbol al educației militare, și amenință că se vor răsbuna asupra Monarchului, așa că vor zadarnici proiectele aniversării de 50 de ani a domniei Majestații Sale Francisc Iosif I. Altfel pentru ilustrarea spiritului dominant din Pesta, dăm la alt loc al foi noastre un specimen din „Egyetértés”.

Isbânda perfectă le trebuie, ori nimic. Pentru ei nu există cale mijlocie. Și isbânda perfectă e să se plece auf Gnade und Ungnade și capul încoronat și tăișul sabiei, și mormintele să se cutremure înaintea hegemoniei maghiare.

Aceasta-i facitul lucrului.

Dar' ce este aceasta?

Politica în armată.

De un șir de ani vedem cum se încovoie armata sub presiunea politică din Budapesta. Cum cedeză terenul influențelor politice spiritul pur militar. Cum la dislocări, la avansări, la contractul oficial și social etc. se afirmă influența politică în armată, până când acum au ajuns să o ingenucheze.

Ei bine. Dar' puterea unei armate stă în spiritul pur militar, ferit de fluctuațiile politice.

Acest spirit a făcut odinioara armata austriacă glorioasă, el a dat pe eroii Hentzi și Rukawina, și tot el a dat monarchiei putere și respect în concertul european, ear' casei domnitoare aureola gloriei.

Politica e nestatornică, un element destructiv, care toate le prăbușește. Și bine înțeles e mai puternic elementul de distrugere al politice, de cât puterea de rezistență a armelor, căci ea propagă anarchya în armată. Aceasta-i logica facitului.

Morala va înregistra-o istoria și să vedem dacă cei morți nu sunt mai tari decât cei vii. Vorba poetului vostru: „A hős a sirböl is kikell és eget kér.” Și eroul tot erou rămâne ori de ce lege ori neam ar fi.

Vorba voastră: „Lesz még feltámadás!”
Uncheașul.

Decadența parlamentului o constată în ședința de ieri a Dietei și contele Eszterházy Mihály. Aplicând inscripția: „Acestă Casă e de vândut” pusă odinioară de Cromwell pe parlamentul englez, contele zice și el că disolvându-se Dieta, după cum amenință Bánffy, și făcându-se alte alegeri, tot banflyene, poate și el pune pe dietă inscripția de mai sus, căci parlamentul unguresc a ajuns într'un hal de nespusă decadență.

Afacerea Hentzi.

Articolul împărătesc. — Supărarea patriotilor. — Scandal în perspectivă.

„Armeblatt”, foaia oștirea, sub titlul „Monumentul vitejesc de la Budapesta” publică următoarele:

Monumentul care din grația împărătescă s'a ridicat în piața Sfântului Gheorghe din Buda eroilor cari în anul de războie 1848 au apărut vitejește acest loc, acum — după cum ni-se comunică — potrivit însemnătății sale, se va ridica în alt loc, ear' pe piața recent renovată se va ridica statua soției până la moarte credincioasă a comandantului suprem al armatei.

Cu importanța pietății celui alt monument își vor trage cu acest prilej, în toate privințele, socoteala. Monumentul acesta adecă după o demnă restaurare îl vor așeza pe terasa școlii de cadeți (infanterie) d'asupra mausoleului unde se vor așeza rămășițele mortuale ale luptătorilor căzuți în eroica apărare a cetății Buda, rămășițe mortuare, cari până acum erau în cimitirul militar. Toate cheltuielile necesare acestor lucrări se vor acoperi din caseta privată a Majestații Sale.

Contrar multelor versiuni împrăștiate din diferite părți, statua va rămânea deci tocmai în fața aceluși loc, pe care generalul Hentzi de Artturn, căpitanul Alnoch și soții lor de arme l'au apărut până la cea din urmă picătură a sângelui lor.

Se va ridica față în față cu școala tinerimei militare, ca astfel statua să-i fie tinerimei ca un vecinic memento de cum trebuie să-și îndeplinească datoria de militar.

Așa dară armata poate saluta transferarea acestui monument ca o rezolvare pioasă și naturală a unei chestiuni, care nici odată n'ar fi trebuit considerată ca având colorit politic. Henric Hentzi și tovarășii și-au terminat viața glorioasă vărsând sânge pe cetatea, a cărei apărare li-s'a încredințat de supremul comandant. Au rămas credincioși datorinței ce și-au luat asuprași prin jurământ, pentru-că ei n'au cunoscut de cât o singură direcția politică: cea prescrișă lor de cuvântul clar al jurământului. De aceea militarul nici n'a înțeles nici odată importanța secundară ce i-s'a dat acestui monument în zilele de agitațiuni politice. Militarul însă înțelege că în mijlocul considerațiilor locale cu desăvârșire schimbate și sub impresiunea unui eveniment extraordinar, monumentul e dus în alt loc, însă nici

decum nu în ascuns se predă păstrării credincioase și considerațiunii tinerimei militare. Armata salută cu o venerațiune dureroasă statua împărătesei Elisaveta, creată din durerea unui Domnitor și a unui popor, armata simte, că monument mai vrednic nici nu ar putea să ocupe locul istoric al statuii ridicate credinței militare.

Dar' armata salută chiar cu gratitudine hotărârea împărătească, care prin cuvânt și fapt își manifestă pietatea înaltă către monumentul războinic. Armata se închină în fața acestei hotărâri cu aceea convingere fermă, că în urma schimbării locului, monumentul Hentzi și soților sei nu pierde nimic din vecinicia sa strălucire. Plecându-se înaintea aceluși preînalt, armata nutrește convingerea că poporul maghiar, care își accentuează cavalerismul cu atâta căldură, d'aci încolo nu o să-i mai tăgăduiască onoarea ce i-se cuvine memoriei celor cari cu atâta credință și-au finit jurământul militar. Ridice-se deci monumentul în nouă splendoare asupra mormentului credincioșilor luptători, a căror memorie o vestește; ridice-se el, așa cum a hotărât împăratul și regele, în fața capitalei ungurești, scăpând de ura poporală nedreaptă, în fața unei case în care tinerii militari fiind instruiți în evanghelia militară, se vor crește militari neînduplecați. Cu evlavie vor privi tinerii spre Hentzi și tovarășii sei de luptă. Privească însă acest monument și nația maghiară întotdeauna cu înțeles clar către virtuțile vitejeției și a credinței.

Despre acest comunicat din foaia M. Sale Monarchului, „Egyetértés” (de la 11 c.) serie:

„Atentatul mizerabil ce transpiră foarte clar din acest comunicat oficial, a provocat o mare indignare în toate părțile fără deosebire de partid.

„După informațiunile ce avem, amăreală generală a crescut prin știrea, că în sensul așa zisei „informațiune” a „Armeblatt”-ului se va adresa și i-se va ceti garnisoanei din Budapesta poruncă preînaltă”.

Toate ziarele opoziționale varsă de altfel foc și pară. Patriotii prepară un „országos” — scandal.

Să-i vedem.

In ședința de ieri a Dietei, Kossuth a și interpelat guvernul în privința acestei afaceri.

Baronul Bánffy a răspuns, că da, statua se va așeza în fața școlii de cadeți, dar' asta n'are ascuțit de manifestație contra Ungurilor. Primește de altfel responsabilitatea pentru întreaga afacere.

Lupta în comitate.

In 7 Novembre a fost în cercul Branului alegerea de membri în congregația comitatului Făgăraș. Cu acest prilej Românii s'au purtat bine; au ales cu mare majoritate de voturi pe toți trei candidații partidului român. Din partea stăpânirii erau candidați dl George Urdea, protopretor al cercului Bran, apoi medicul Simion Stoica și notarul cercul Bakó Károly. Candidații Românilor erau dd. Moise Brumboiu, Ioan Dan și George Urdea, cest din urmă, de și era candidat și al stăpânirii, a fost totuși luat în listă din motiv că fiind numai de curând ales protopretor, n'a dat până acum nici un motiv de a-l crede slugă plecată a celor de

FARMACIA (ĂPOTECA)

225 1--5

LUI

GUTORI FÖLDES KELEMEN

IN

Arad, strada Francisc Deák Nr. 11.

Telefon orășenesc și comitatens Nr. 111.

Telefon orășenesc și comitatens Nr. 111.

Adrese pentru Telegramme: Földes, Arad.

Laboratoriu pentru preparate chemico-farmaceutice și igienice.

Recomandă următoarele cele mai demne de încredere și de nenumărate-ori probate medicamente :

Spirit scrat (Brantwein spiritus) original francez, mijloc sigur și în mai multe mii de cazuri întrebuitat cu efect uimitoriu în contra astmei, inflamațiunii de ochi, a jubrelor de pe obraz și cap, în contra frânturei de oase, în contra umflăturilor, etc. Prețul 45 cr.

Extract indian de medicină în contra durerii de dinți, de efect grabnic și sigur în contra tuturor durerilor de dinți. Prețul 30 cr.

Comuri de glicerol pentru a face scaun grabnic și fără dureri. Pentru băieți o cutie 30 cr. ear' pentru oameni mari 60 cr.

Veritabil uleu de ficat de știucă, de al lui M. Kron din Bergen în Norvegia. Se prepară cu cea mai mare grijă din ficat proaspăt de pește așa numit Dorsch (gadus morhua). Din cauză că e foarte ușor de mistuit se recomandă și băieților în deosebi pentru întărirea peptului și a plămânilor, pentru sporirea greutateii corpului, dar' mai ales ca curător de sânge. Prețul 1 fl.

Prav-Salicil și Thymol. Cel dintâiu cu 30 cr., cel de al doilea 15 cr. În contra ranirilor la băieți și la indivizi grași, la picioare rănite, apoi în cntra asudării mânilor și picioarelor nu există mijloc mai cu efect fără ca să aibă urmări stricacioase.

Thea-Hajdu (mixtură); prețul 25 cr. Pentru cei ce sufer de pept e cel mai bun medicament. Alină tusa chinuitoare, tusa măgărească, tusa împreună cu sgârziuri, catharul, disolvă flegma, ușurează scui-para ei, etc.

Hapuri în contra tusei de ale lui Dr. Tross. Sunt bune în contra boalelor de gât și de piept, în contra formării flegmei, în contra

răgușelei, a catharului chronic, a respirațiunii grele, etc. Șase hapuri costă 30 cr., 12 costă 60 cr.

Sirupul lui Dr. Schmitt în contra tusei, pentru băieți de ori ce vârstă Prețul 30 cr.

Intineritor (regenerator) de păr, de al lui Rosetter. Acest preparat redă părului cărunt culoarea lui originală. Când părul începe a încărungi își perde culoarea și cade, cu un cuvânt pofteste nutremânt; în astfel de cazuri regeneratorul de păr Rosetter, care e foarte mult iubit, satisface tuturor necesităților. Prețul 1 fl.

Melano, jenc. Colorează numai-decât părul, mustețele, ori barba, în culoare neagră, brună ori castanie. E absolut nesticăciosă. La comande rog să se indice culoarea dorită. Prețul 1 fl. 40 cr.

(Comande în preț de 3 fl., se espedează francate).

Pentru potențarea, perfecționarea și păstrarea frumsetei cel mai excelent pe deplin nesticăcios, chemice curat și neunsuros preparat e

CREMA-MARGARETA.

Efectul ei e uimitor.

În restimp de câteva zile depărtează și nimicește de pe obraz petele (pistruiele), petele de ficat, jubrele, bubuțele, carii de piele (Mittesser) și tot soiul de boale de piele. Depărtează crețele și urmele vârsatului și chiar și persoanelor în vârstă le da un teint (culoarea feței) fraged și încântătoriu.

Un borcan mare costă 1 fl., unul mic 50 cr.

Frumseță — Tinereță

se poate păstra până la cea mai înaintată vârstă prin folosirea

Cremei-Rosa.

Efectul ei e miraculos; pe lângă că nu e nici decum periculoasă, dă feței teint (culoare) fragedă, încântătoare fire-ar fi fața atacată de ori-ce boală de piele. Prețul unui borcan e 1 coroană.

Apă de gură și pentru spălatul părului, artici de parfumerie, prav de dinți și afumători de odăi; artici pentru îngrijire de bolnavi și diferite instrumente de apărare atât pentru femei cat și pentru bărbați — în asortare extraordinar de bogată

se pot căpeta exclusiv la

Depositul de parfumerii și legături „Venus“

242 1-2

în Arad piața libertății Nr. 4.

Înființată la 1863.

Înființată la 1863.

EREDELE

LUI

240 2 -6

IOSIF SOMMER

în Arad, piața Andrassy Nr 13.

Cea mai veche și mai mare prăvălie de marfă exclusiv pentru modă de bărbați.

Mare deposit de cele mai moderne **pălării** pentru bărbați, copii și băieți. cum și de **pălării precești** în toate formele și de toate calitățile, **căciuli persiane de postav și stofă pentru iarnă**, de asemenea deposit de albituri de cea mai bună calitate, precum: **cămeși albe, colorate, cu pept întărit, ori moale, Tricouri pentru iarnă de tot felul imenei (ismene) și de lână sub pantaloni, cravate de rari specialități, plastroane (pepturi de cămașă) moderne gulere, manșete, bretele, și marama, și mănuși de iarnă în toate calitățile, umbrele și ploiere. Cisme de iarnă pentru vânat și călătorii.**

Specialități în chipiuri de sport.

pe seama bicicliștilor veritabile suvetters engleze lucii și în colori moderne, diferite feluri de ciorapi scurți și lungi, de asemenea și camachnii împletiti ori de pele.

Imprumuturi ieftine pe amortisație

Recomand în atențiunea on. proprietari de pământ și proprietari de case în Arad centru, că prin mijlocirea mea pot obține până la cele mai mari sume și pe lângă condițiuni foarte favorabile

imprumuturi eftine amortisaționale cu amortisație de 10-15 ani.

Nu comput înainte nici un fel de remunerație, convertesc datorii vech, de asemenea anticipez de la mine cheltuelile de intabulare.

Provocându-mă la faptul, că de mai mulți ani la foarte numeroși inși li-am implinit spre cea mai mare mulțamire a lor trebuințele de imprumuturi, rog cu toată stima pe on. domni proprietari de pământ și proprietari de case, ca în propriul lor interes cu de încredere să se adreseze mie cu afacerile lor de imprumuturi.

Imprumuturile sunt pe camete 1/0 4 1/2 și 5 0/0

Institut de imprunat pe imob. i moșii 220 9--56

Szücs F. Vj' os

ARAD, Fő-ut Nr. 5, vis-à-vis c'

Széchenyi.